

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут механічної інженерії,
технологій та транспорту
Кафедра Автомобільного транспорту та
галузевого машинобудування

СИЛАБУС

Безпека та правила дорожнього руху

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

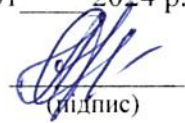

(підпис)

В.І. Кальченко
(прізвище та ініціали)

«_24_» ____ 01 ____ 2024 р.

Розробник:

Аксьонова Ольга Олегівна, асистент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри Автомобільного транспорту та галузевого машинобудування
(назва кафедри)

Протокол від «24»_01_2024 р. №1

Узгоджено з гарантом освітньої програми:

(підпис)

Я.В. Кужельний
(прізвище та ініціали)

Тип дисципліни	<i>Вибіркова.</i>
Мова викладання	Українська.
Рік навчання та семестр	2 рік навчання 3 семестр; Освітньо-професійна програма “Автомобільний транспорт”.
Викладач	Аксьонова Ольга Олегівна, асистент.
Профайл викладача (-ів)	https://atandii.stu.cn.ua/?page_id=174 .
Контакти викладача	E-mail: aksonova@stu.cn.ua

1. **Анотація курсу.** Предметом вивчення навчальної дисципліни «Безпека та правила дорожнього руху» є: основи безпеки дорожнього руху, правила дорожнього руху, етика водіння, правила надання першої медичної допомоги.

2. **Мета та цілі курсу.** Метою вивчення дисципліни є набуття здобувачами вищої освіти знань про загальні положення та визначення правил дорожнього руху, права і обов'язки учасників дорожнього руху, особливі умови руху та інші вимоги до організації дорожнього руху, які передбачені Правилами дорожнього руху України та Законом України «Про дорожній рух», формування спеціальних умінь та навичок щодо правил використання засобів

регулювання руху, порядку дорожнього руху, вибору безпечної швидкості руху у конкретних дорожніх ситуаціях.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має набути або розширити компетентності, передбачені освітньою програмою першого (бакалаврського) рівня «Автомобільний транспорт»:

ЗК3. Здатність здійснювати безпечну діяльність.

ЗК10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ФК2. Здатність застосовувати Здатність використовувати у професійній діяльності знання з основ конструкції, експлуатаційних властивостей, робочих процесів і основ розрахунку автомобільних транспортних засобів.

ФК10. Здатність здійснювати технічну діагностику об'єктів автомобільного транспорту, їх систем та елементів.

ФК 13. Здатність аналізувати техніко експлуатаційні показники автомобільних транспортних засобів, їх систем та елементів з метою виявлення та усунення негативних чинників та підвищення ефективності їх використання.

3. Результати навчання. Здобувач має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання (ПРН):

ПН 14. Аналізувати технологічні процеси експлуатації, обслуговування й ремонту об'єктів автомобільного транспорту.

ПН 19. Здійснювати технічну діагностику автомобільних транспортних засобів, їх систем та елементів з використанням відповідних методів та засобів, а також технічних регламентів, стандартів та інших нормативних документів.

ПН20. Збирати та аналізувати діагностичну інформацію про технічний стан автомобільних транспортних засобів.

ПН 23. Аналізувати техніко-експлуатаційні та техніко-економічні показники автомобільних транспортних засобів, їх систем та елементів.

4. Пререквізити. –

5. Обсяг курсу. Зазначте загальну кількість кредитів, кількість занять та годин самостійної роботи.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
Практичні заняття	14
Самостійна робота	60
Індивідуальне завдання – розрахункова графічна робота/курсорова робота	
Всього кредитів – 3	90

Форма проведення занять – лекційні, практичні заняття, самостійна робота з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів, інтернет-ресурсів.

6. Тематика курсу. Укажіть детально тематику лекційних, практичних (лабораторних, семінарських) занять, самостійної роботи.

Тематика лекційних занять

Змістовий модуль 1. Система: водій - автомобіль - дорога - середовище

Тема 1. Вступ

Предмет, зміст та мета курсу. Основні визначення та терміни безпеки дорожнього руху. Визначення основних термінів, що використовуються при вивченні правил дорожнього руху. Обмеження в дорожньому русі. Основні права та обов'язки учасників дорожнього руху.

Тема 2. Небезпечні ситуації та запобігання їм

Розгляд основних небезпечних ситуацій що виникають на дорогах. Небезпечні ситуації пов'язані з погодними умовами. Методи запобігання небезпечних ситуацій. Правила поведінки при виникненні небезпечних ситуацій. Статистичні дані про дорожньо-транспортні пригоди (ДТП).

Тема 3. Дорожньо-транспортна пригода.

Поняття про дорожньо-транспортну пригоду. Механізм ДТП. Головні причини ДТП. Поняття про експертизу дорожньо-транспортної пригоди.

Змістовий модуль 2. Правила дорожнього руху

Тема 4. Обов'язки водіїв механічних транспортних засобів. Рух транспортних засобів зі спеціальними сигналами

Право керування транспортними засобами. Права і обов'язки водіїв механічних транспортних засобів. Речі, які повинні бути у водія транспортного засобу. Що водієві забороняється. Права водіїв транспортних засобів з спеціальними сигналами. Права та обов'язки, дії інших учасників дорожнього руху при зустрічі з транспортними засобами зі спеціальними сигналами.

Тема 5. Обов'язки і права пішоходів та пасажирів. Вимоги до водіїв мопедів і велосипедів

Обов'язки і права пішоходів. Рух пішоходів у різних місцях, рух групи пішоходів. Обов'язки і права пасажирів. Дії пішоходів та пасажирів у разі дорожньо-транспортної пригоди. Вікові обмеження, щодо водіїв мопедів і велосипедів. Вимоги до обладнання та стану мопедів і велосипедів. Водіям мопедів і велосипедів забороняється.

Тема 6. Регулювання дорожнього руху. Попереджувальні сигнали

Способи регулювання дорожнього руху. Дорожні знаки. Сигнали регулювальника. Дорожня розмітка. Світлофори. Основні форми попереджувальних сигналів. Правила подання попереджувальних сигналів. Обмеження щодо подання попереджувальних сигналів.

Тема 7. Початок руху, зміна його напрямку, розташування транспортних засобів на дорозі. Швидкість руху, дистанція, інтервал, зустрічний роз'їзд. Проїзд перехресть, пішохідних переходів і зупинок транспортних засобів, рух через залізничні переїзди. Обгін, зупинка і стоянка

Початок руху, дії водія перед початком руху. Зміна напрямку руху, способи перестроювання. Сигнали перед початком зміни напрямку руху. Особливості розташування транспортних засобів на різних типах доріг. Обмеження швидкості руху в залежності від типу транспорту та шляху. Дистанція, інтервал. Зустрічний роз'їзд. Правила проїзду перехресть. Регульовані та нерегульовані перехрестя. Проїзд пішохідних переходів. Проїзд зупинок транспортних засобів. Рух через залізничні переїзди. Обгін, правила виконання. Попереджувальні сигнали при обгоні. Зупинка і стоянка правила здійснення. Місця де забороняється зупинка і стоянка.

Тема 8. Переваги маршрутних транспортних засобів. Перевезення пасажирів та вантажу

Переваги маршрутних транспортних засобів. Права і обов'язки водіїв маршрутних транспортних засобів. Правила перевезення пасажирів. Правила перевезення вантажу

Тема 9. Буксирування та експлуатація транспортних составів

Правила та методи буксирування транспортних засобів. Буксирування забороняється. Експлуатація транспортних засобів

Тема 10. Навчальна їзда

Вимоги до особи що буде навчатися водінню транспортним засобом. Місце де дозволяється навчальна їзда. Вимоги до навчального транспорту.

Тема 11. Рух транспортних засобів у різноманітних умовах

Рух транспортних засобів у колонах. Рух у житловій та пішохідній зонах.

Рух по автомагістралях і дорогах для автомобілів. Рух на гірських дорогах і крутих спусках.

Тема 12 Міжнародний рух

Вимоги до водіїв, що прибувають з інших країн. Вимоги до водіїв при довготривалому перебуванні на території іншої країни.

Тема 13. Технічний стан транспортних засобів та їх обладнання.

Гальмові системи. Рульове керування. Зовнішні світлові прилади. Колеса і шини. Двигуни. Інші елементи конструкції.

Тема 14. Номерні, розпізнавальні знаки, написи і позначення Типи номерних знаків.

Вили розпізнавальних знаків, правила їх встановлення.

Тема 15. Окремі низання дорожнього руху, що потребують узгодження з Державтоінспекцією

Питання, які необхідно узгоджувати з органами Державтоінспекції.

Тема 16. Дорожні знаки

Попереджувальні знаки. Знаки пріоритету. Заборонні знаки. Наказові знаки. Інформаційно-вказівні знаки. Знаки сервісу.

Тема 17. Дорожня розмітка

Горизонтальна розмітка. Вертикальна розмітка.

Змістовий модуль 3. Перша медична допомога потерпілим

Тема 18. Перша медична допомога потерпілим

Особливості анатомії людини. Перша допомога при отруєнні вихлопними газами. Перша допомога при отруєнні технічними рідинами. Перша допомога при тепловому ударі та обмороженні. Перша допомога при забоях, розтягах, переломах. Перша допомога при опіках. Положення потерпілого при транспортуванні.

Тематика практичних занять

Психофізіологічні особливості професійної діяльності водія.

Небезпечні ситуації та їх запобігання.

Перша медична допомога потерпілим.

Вивчення закону України "про дорожній рух"

Тематика самостійної роботи

1. Самостійне опрацювання лекційного матеріалу.

2. Підготовка до практичних робіт.

3. Самостійне опрацювання окремих питань: Статистичні дані про дорожньо-транспортні пригоди (ДТП). Вікові обмеження, щодо водіїв мопедів і велосипедів. Питання, які необхідно узгоджувати з органами Державтоінспекції. Знаки сервісу.

4. Підготовка до заліку.

7. Система оцінювання та вимоги.

Загальна система оцінювання курсу	Поточний контроль протягом семестру (відвідування занять, виконання та захист практичних робіт) та семестровий контроль у вигляді диференційованого заліку.
Вимоги до РГР, КР, КП тощо	Навчальним планом не передбачено.
Практичні заняття	Підготовленість, самостійність виконання, своєчасність виконання.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконані та захищені всі практичні роботи, завантажені у Moodle звіти з усіх практичних робіт. Мінімум 32 балів за результатами поточного контролю.

Поточний контроль за результатами практичних робіт

Критерії оцінювання		Кількість балів
1	Самостійність виконання практичних робіт	0...4 (4 практичних робіт по 1 балу)
2	Якість оформлення звіту	0...4 (4 практичних робіт по 1 балу)
3	Правильність виконання роботи	0...4 (4 практичних робіт по 1 балу)
4	Захист практичних робіт	0...30 (4 практичних робіт по 5 балів)
Разом		0...30 Розрахунок балів здійснюється наступним чином: 4+4+4+20=32

За несвоєчасно зданий/завантажений звіт з лабораторної роботи без поважних причин максимальна кількість балів не може перевищувати 3 (своєчасно зданий звіт – звіт, який здобувач вищої освіти здав/завантажив у Moodle до початку виконання наступної лабораторної роботи відповідно до послідовності тематики лабораторних робіт, зазначеної у розділі 6 даного Силабусу).

Проміжний контроль

Форма контролю		Кількість балів
1	Тестування	0...20
2	Практичне завдання	0...18
Разом		0...38

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Розподіл балів та форма контролю		Кількість балів
1	Поточний контроль за результатами виконання лабораторних робіт	0...32
2	Проміжний контроль (тестування та виконання практичного завдання за результатами вивчення курсу)	0...38
3	Відвідування занять	0...5
Усього поточний і проміжний модульний контроль		0...75
Семестровий контроль (диференційований залік)		0...25

Разом	0...100
-------	---------

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

8. Політики курсу.

Загальна політика

Здобувач вищої освіти, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного та проміжного контролю, має право на його відпрацювання. Передача пропущених без поважних причин проміжних контрольних робіт (тестів) або з метою підвищення кількості набраних балів упродовж семестру не дозволяється.

Якщо здобувач вищої освіти виконав всі види робіт протягом семестру, то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати диференційований залік.

У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані практичні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (50), він не допускається до складання диференційованого заліку під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»». Повторне складання заліку з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання заліку всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний диференційований залік складається у вигляді тестування.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до «Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»». Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення практичних та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань.

Консультації відбуваються в аудиторіях університету/онлайн у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика відвідування занять

Відвідування навчальних занять у відповідності до затвердженого розкладу є обов'язковим для здобувачів вищої освіти. Вільне відвідування занять передбачає можливість вільного відвідування здобувачем вищої освіти лекційних занять та самостійного

опрацювання навчального матеріалу. Відвідування інших видів навчальних занять (крім консультацій) для здобувача вищої освіти є обов'язковим. Надання дозволу на вільне відвідування занять регламентується «Порядком надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка». При цьому, якщо здобувач вищої освіти під'єднується до навчального заняття, яке проводиться за допомогою технологій дистанційного навчання, без використання системи відеозв'язку, то це може фіксуватися викладачем як пропуск навчального заняття (підпункт 7.2.8 «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Чернігівська політехніка»).

Політика дедлайнів

За несвоєчасно зданий/завантажений звіт з лабораторної роботи без поважних причин (хвороба, участь в зазначений час в інших видах навчальної, наукової чи організаційної роботи, офіційна робота за фахом тощо) максимальна кількість балів не може перевищувати 3 бали (своєчасно зданий звіт – звіт, який здобувач вищої освіти здав/завантажив у Moodle до початку виконання наступної лабораторної роботи відповідно до послідовності тематики лабораторних робіт, зазначеної у розділі 6 даного Силабусу).

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та практичних занять, оскільки дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів.

Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, винаходи, патенти, авторські свідоцтва за напрямами курсу.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні лабораторних, контрольних та розрахунково-графічних робіт (принципи описані у Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»).

Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення «Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»». Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

9. Рекомендована література.

1. Закон України «Про дорожній рух» №3353-ХІІ від 30.06.1993 Редакція від 01.01.2024, підстава - 1909-ІХ.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3353-12#Text>

2. Правила дорожнього руху) - зі змінами та доповненнями відповідно до постанов Кабінету Міністрів України. Всі розділи ПДР України 2024 рік.

<https://roadrules.com.ua/pdr-ukraini/pdr/zmist-pdr/zmist.html>

3. Міністерство інфраструктури України, Директорат з безпеки на транспорті/Аналіз аварійності на транспорті України за 2020 рік/м. Київ – 2021 р.

<http://surl.li/agnmw>

4. D Workneh · 2004 — Notify your senior and arrange transport to hospital or health center. Give ... First aid is the treatment given when an accident or sudden illness occurs or ...

<http://surl.li/rdypm>

5. Догоспітальна медицина та медицина катастроф: офіційний журнал Національної асоціації лікарів швидкої медичної допомоги та Всесвітньої асоціації екстреної допомоги та медицини катастроф спільно з Acute Care Foundation 26(4):276-82

<http://surl.li/rdyqo>